

Nota informativa

Octubre 2023

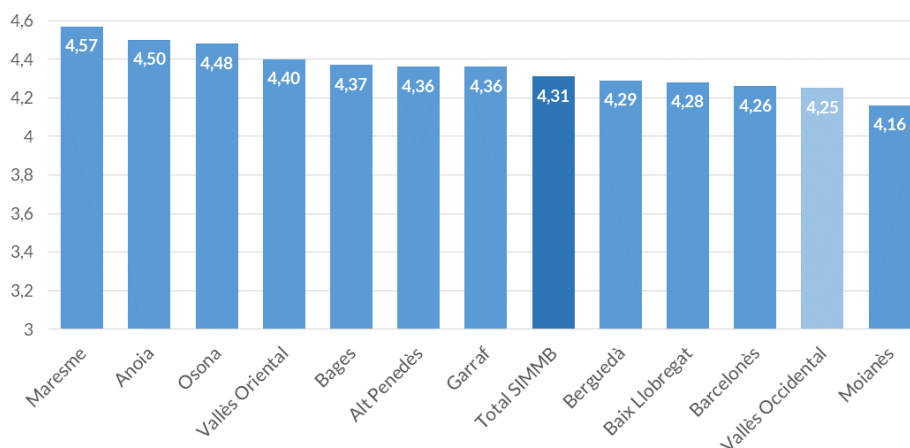
Data de publicació: 16 de novembre de 2023

La població resident al Vallès Occidental realitza 4,3 desplaçaments en dia feiner i el 85,2% els fan dins de la mateixa comarca

L'any 2022 la població del Vallès Occidental va realitzar més de 3 milions de desplaçaments en dia feiner, segons les dades de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF)¹. Aquesta xifra supera en gairebé 300 mil desplaçaments la registrada durant el 2021 i se situa en nivells similars als de pre pandèmia. És rellevant tenir en compte el context del període en què es va dur a terme l'enquesta. Per una banda, al llarg de 2022 es va produir un augment important del preu del combustible, especialment durant el primer semestre. Per l'altra, es va establir la gratuïtat dels títols propis de Renfe Rodalies i una rebaixa del sistema de Sistema Tarifari Integrat (STI) de l'Autoritat de Transport Metropolità (ATM) de Barcelona a partir del setembre.

Aquests 3 milions de moviments equivalen a 3,9 desplaçaments per persona en dia feiner per a la població resident a la comarca. Si no considerem les persones que no van sortir de casa el dia de l'enquesta (7,8%), la mitjana de desplaçaments diaris s'incrementa a 4,25, un valor superior al dels anys 2020 i 2021 (ambdós amb 4 desplaçaments per persona) però inferior al de l'any 2019 (4,4). La mitjana de desplaçaments de la comarca (4,25) és inferior a la del conjunt del Sistema de Mobilitat Metropolitana de Barcelona (SIMMB)² (4,31), així com a la d'altres comarques de l'entorn com ara el Barcelonès (4,26), Baix Llobregat (4,28), Vallès Oriental (4,40) i Maresme (4,57) (Gràfic 1).

Gràfic 1. Mitjana de desplaçaments per persona en dia feiner (població amb mobilitat). Comarques del SIMMB. 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner 2022.

¹ L'EMEF és una estadística de periodicitat anual promoguda per l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) i realitzada per l'Institut Metròpoli. L'objectiu és conèixer les característiques bàsiques de la mobilitat en dia feiner (de dilluns a divendres no festius), de la població de 16 anys i més residents a l'àmbit del Sistema de Mobilitat Metropolitana de Barcelona (SIMMB).

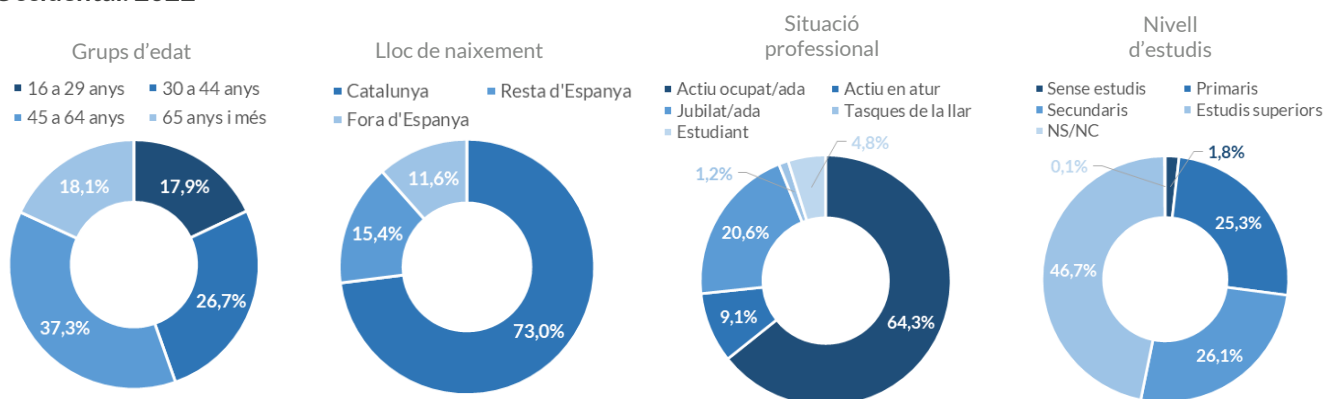
² El SIMMB representa el 24% del territori de Catalunya i abasta les 12 comarques sobre les quals opera l'ATM de Barcelona, on resideix el 75% de la població catalana.

El 97,8% dels desplaçaments els va efectuar la població general i el 2,2% els professionals de la mobilitat. Entre aquests dos grups, s'observen diferències notables quan desagreguem les dades per sexe, ja que el 51,1% dels desplaçaments de la població general els van fer dones, mentre que en el cas dels de professionals de la mobilitat el 84,3% van ser homes.

Si tenim en compte l'edat i el lloc de naixement, destaca que el 37,3% dels desplaçaments van ser de la franja d'entre 45 i 64 anys, seguit del grup de 30 a 44 anys (Gràfic 2); i gairebé tres quartes parts dels desplaçaments es van fer per persones nascudes a Catalunya (73%), mentre que el 15,4% era població nascuda a la resta de l'Estat i l'11,6% van néixer fora d'Espanya.

En relació amb el nivell de formació, menys de la meitat dels desplaçaments van ser per persones amb estudis superiors finalitzats (46,7%), un quart per població amb estudis secundaris (26,1%) i un altre quart amb estudis primaris (25,3%). Quant a la situació professional, destaca que el 64,3% de la mobilitat va ser realitzada per persones que estaven ocupades, el 20,6% per població jubilada o prejubilada, i a distància se situa el 9,1% de la població aturada i el 4,8% de l'estudiant.

Gràfic 2. Distribució dels desplaçaments en dia feiner segons característiques sociodemogràfiques. Vallès Occidental. 2022

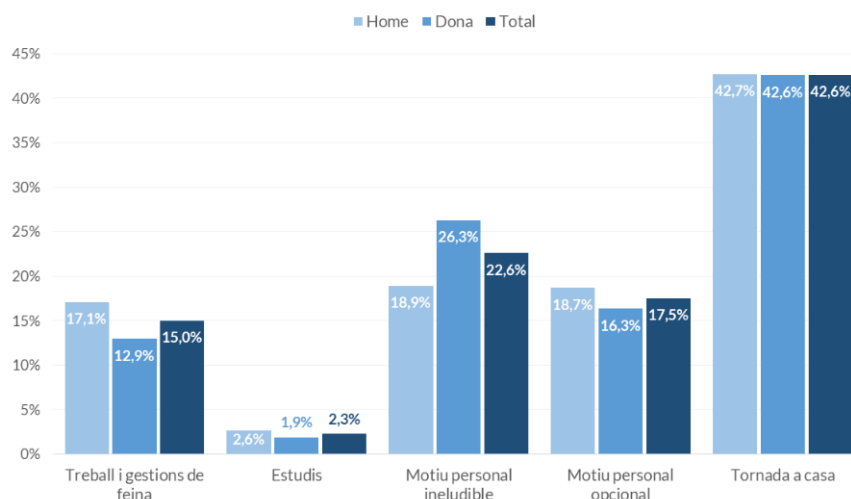
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner 2022.

La major part dels desplaçaments de persones residents a la comarca en dies feiners van ser per motius personals, però la proporció varia notablement en funció del sexe i de la situació professional

Els desplaçaments per motius personals són els majoritaris (40,1%), sense tenir en compte les tornades a casa o a l'allotjament (42,6%). En canvi, la mobilitat per raó de treball o d'estiu va representar el 17,3% dels desplaçaments (Gràfic 3). En el cas de la mobilitat per raó de treball destaquen les diferències de gènere, atès que el pes d'aquests desplaçaments en el col·lectiu masculí (17,1%) és més elevat que en el femení (12,9%).

Quant a la mobilitat personal, l'enquesta distingeix entre l'anomenada ineludible (anar al metge, compres quotidianes, etc.) i l'opcional (visites a familiars i amigats, oci, etc.). Els resultats també mostren diferències de gènere, en particular en els desplaçaments per gestions indefugibles: entre les dones representen el 26,3% del total de desplaçaments mentre que entre els homes el 18,9%, és a dir, al voltant dels 7 punts menys.

Gràfic 3. Distribució dels desplaçaments en dia feiner per motiu del desplaçament segons sexe. Vallès Occidental. 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner 2022.

Nota: personal ineludible: compres quotidianes + metge + acompanyar + gestions personals + dinar, sopar no oci / personal opcional: compres no quotidianes + visita + oci + passeig + altres.

En considerar la situació professional, també s'observen desequilibris entre sexes en els motius dels desplaçaments (Taula 1). Així, els homes ocupats tenen una proporció més elevada en la mobilitat per motius de feina (25,8%), 5 punts per sobre de les dones (20,8%). Aquest grup d'homes que treballen, també presenten alhora un major pes en la mobilitat per estudis. En canvi, en els desplaçaments per motius personals ineludibles, les dones ocupades se situen més nou punts per sobre dels homes ocupats (en concret, un 23,6% vers el 16,5%).

En el cas de les persones jubilades, on hi ha una major diferència de gènere és en la mobilitat per motius personals ineludibles, atès que el 35,5% dels desplaçaments de les dones jubilades va ser per aquestes raons, mentre que en el cas dels homes jubilats representen un quart de la mobilitat (24,9%). En canvi, quan observem els motius personals opcionals, és a dir, aquells que tenen més relació amb l'oci, són els homes jubilats els que presenten un pes més elevat (30,1%), més de 8 punts per sobre de les dones en la mateixa situació (22%).

Finalment, en relació amb les persones que es dediquen a tasques de la llar, destaca que el 57,1% de la mobilitat dels homes en aquesta circumstància són per motius personals ineludibles, en canvi, no es mostra cap desplaçament pels opcionals. Mentre que les dones els tenen distribuïts entre els personals ineludibles (33%) i els opcionals (21,2%). Cal tenir en compte la mobilitat de les dones que es dediquen a tasques de la llar és quantitativament molt superior al dels homes.

Taula 1. Distribució dels desplaçaments en dia feiner per motiu del desplaçament segons sexe i situació professional. Vallès Occidental. 2022

Sexe	Situació professional	Treball i gestions de feina	Estudis	Motiu personal ineludible	Motiu personal opcional	Tornada a casa	Total
Home	Actiu ocupat/ada	25,8%	1,2%	16,5%	14,7%	41,8%	100,0%
	Actiu en atur	..	6,0%	30,5%	19,4%	44,1%	100,0%
	Jubilat/ada	..	0,6%	24,9%	30,1%	44,5%	100,0%
	Tasques de la llar	..	..	57,1%	..	42,9%	100,0%
	Estudiant	..	25,2%	8,1%	22,3%	44,4%	100,0%
	Total	17,1%	2,6%	18,9%	18,7%	42,7%	100,0%
Dona	Actiu ocupat/ada	20,8%	0,6%	23,6%	13,5%	41,5%	100,0%
	Actiu en atur	..	4,8%	31,2%	17,2%	46,8%	100,0%
	Jubilat/ada	..	..	35,5%	22,0%	42,4%	100,0%
	Tasques de la llar	..	..	33,0%	21,2%	45,8%	100,0%
	Estudiant	..	20,7%	7,0%	26,0%	46,3%	100,0%
	Total	12,9%	1,9%	26,3%	16,3%	42,6%	100,0%

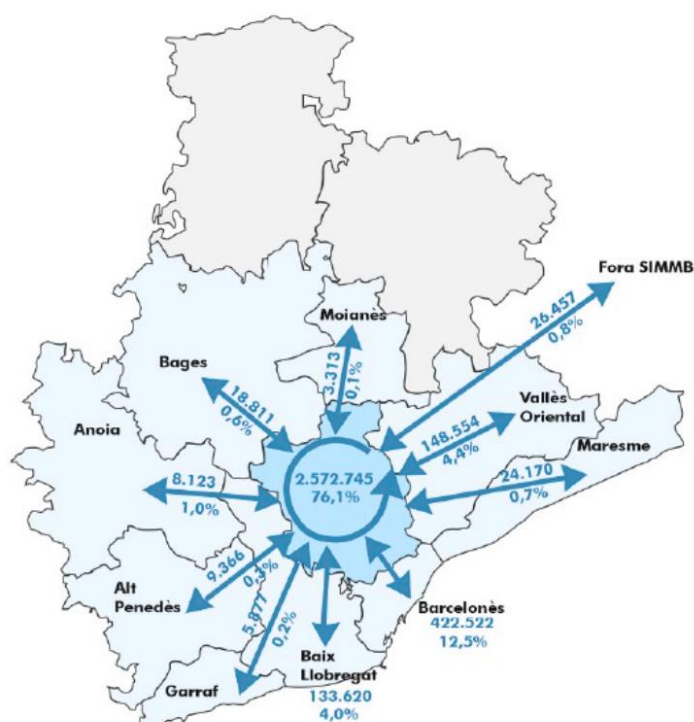
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner 2022.

El 85,2% dels desplaçaments de les persones residents al Vallès Occidental es van realitzar dins de la comarca i el 67,7% dins del mateix municipi de residència

L'autocontenció³ és un dels principals indicadors per resumir el caràcter de la mobilitat en un territori (EMEF 2022). El 85,2% dels desplaçaments de persones residents al Vallès Occidental van ser dins de la mateixa comarca. Les dones presenten més mobilitat interna en la comarca (88%), gairebé 6 punts per sobre dels homes (82,3%). Per edat, 9 de cada 10 persones amb més de 64 anys es van desplaçar dins de la comarca en dies feiners, entre 6 i 8 punts per sobre de la resta de franges d'edat. Destaca, entre els grups per situació professional, el de la població que es dedica a les tasques de la llar, atès que gairebé tota la mobilitat va ser dins de la comarca (99,1%), seguida molt a prop de la població a l'atur (94,6%) i de la jubilada (92,8%).

Si tenim en compte tots els desplaçaments amb destinació i/o origen el Vallès Occidental, no només de les persones residents a la comarca, podem fer una aproximació dels seus fluxos de mobilitat (Mapa 1). Tres quartes parts dels desplaçaments es realitzen dins de la comarca (76,1%), el que representa més de 2 milions i mig de moviments en un dia feiner. El Barcelonès és la comarca amb un major nombre de desplaçaments amb el Vallès Occidental, representant el 12,5% del total (en nombres absoluts, més de 422 mil de moviments). A distància se situen el Vallès Oriental (4,4%; 148 mil) i el Baix Llobregat (4%; 133 mil).

Mapa 1. Fluxos de mobilitat en dia feiner amb destinació i/o origen la comarca del Vallès Occidental. 2022

Font: elaboració de l'Institut Metròpoli, extret de l'informe de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner 2022.

Tenint en compte la direcció i el volum dels desplaçaments es pot considerar que el Vallès Occidental és un territori més emissor que receptor, com mostra la ràtio d'atracció i emissió⁴ (RAE) que, en el cas de la comarca, és del 0,94. Aquest valor situa el Vallès Occidental en tercera posició en l'àmbit de la demarcació, per darrere del Baix Llobregat (0,97) i del Barcelonès (1,51), l'únic que presenta un valor per sobre de l'1. Amb les xifres més baixes se situen el Maresme (0,35) i el Garraf (0,40).

³ És el percentatge de desplaçaments realitzats per la població resident que tenen com a origen i destinació el mateix àmbit de residència entre el total de desplaçaments realitzats per aquestes persones residents.

⁴ La RAE permet classificar els àmbits com a receptor o generadors de desplaçaments. És el quocient entre el nombre de desplaçaments atrats i el nombre de desplaçaments emesos. Valors inferiors a 1 indiquen que l'àmbit és emissor i valors per sobre d'1 que és receptor.

El 67,7% dels desplaçaments de les persones residents al Vallès Occidental va ser dins del seu municipi. És la segona comarca amb l'autocontenció municipal més elevada, només per darrere del Barcelonès (80,3%). Per sota se situa el Garraf (66,1%) i el Berguedà (65,4%). El Vallès Oriental i el Baix Llobregat van registrar proporcions inferiors, de 54,9% i 59,7%, respectivament.

Les dones són les que tenen un pes més elevat en els desplaçaments dins del municipi (72,6%), gairebé 10 punts més que els homes (62,6%). Per edat, són les persones de 65 anys i més les que tenen una autocontenció municipal més alta (81%), com també es pot observar en el grup de població jubilada (82,2%). Les persones que es dediquen a tasques de la llar van registrar la xifra d'autocontenció municipal més elevada: 9 de cada 10 fan els desplaçaments dins del municipi de residència (90,5%). Per nivell de formació, destaca l'autocontenció de la població amb estudis primaris (78,6%).

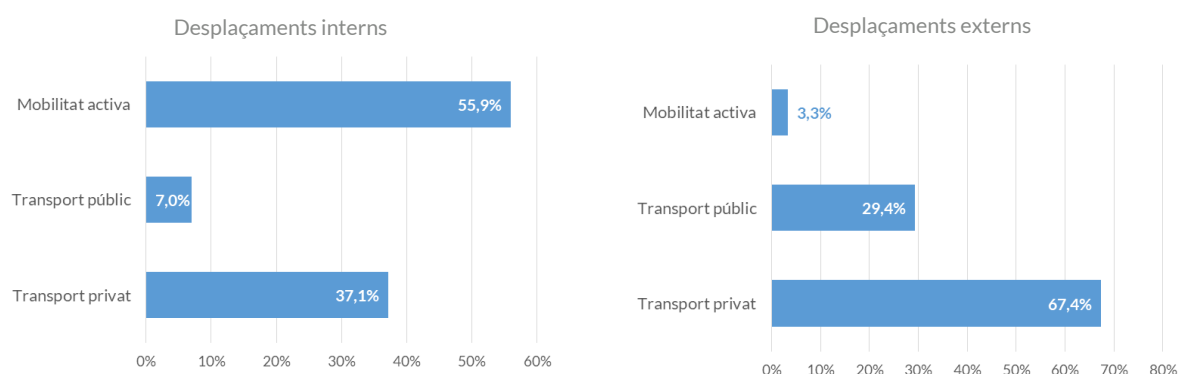
Els desplaçaments dins de la comarca es van realitzar majoritàriament a peu, en bicicleta o altres mitjans de mobilitat activa, mentre que la major part dels que es van fer fora van ser en vehicle privat

El 48,1% dels desplaçaments en dia feiner de les persones residents al Vallès Occidental es van realitzar amb modes de mobilitat activa⁵. La resta es van fer en vehicle privat (41,6%) i en transport públic (10,3%). S'observen diferències en la distribució del mode de transport respecte del conjunt del SIMMB, atès que la comarca registra 5 punts menys en els desplaçaments en transport públic i gairebé 7 més en el privat.

De cada 100 desplaçaments interns al Vallès Occidental en vehicle privat se'n van fer 18 en transport públic. Aquesta ràtio és similar a la del Baix Llobregat (19/100), molt superior a la del Vallès Oriental (5/100), però notablement inferior a la del Barcelonès (166/100). Tot i que, la ràtio de la comarca no ha recuperat els nivells de pre pandèmia de l'any 2019 (21/100), ha augmentat respecte del 2021 (15/100).

Aquesta diferència es fa palesa si observem el mitjà de transport en funció de si la mobilitat és a dins o fora de la comarca (Gràfic 4). Com mostra la ràtio anterior, el pes relatiu del vehicle privat en els desplaçaments dins de la comarca és molt superior al del públic, registrant aquest el 7% i el privat el 37,1%. Tanmateix, el mode més emprat per a moure's dins és la mobilitat activa (55,9%). Quant als desplaçaments externs, gairebé 7 de cada 10 van ser amb transport privat (67,4%) i 3 de cada 10 amb transport públic (29,4%).

Gràfic 4. Distribució dels desplaçaments en dia feiner segons mitjà de transport i zona de destinació. Vallès Occidental. 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner 2022.

⁵ La mobilitat activa inclou: caminar, bicicleta, cadira de rodes o scooter, vehicles per persones amb dificultats de mobilitat, patinet, patinet elèctric i altres ginys (VMP).

Hi ha 6 relacions intercomarcals amb el Vallès Occidental en les quals més del 80% dels desplaçaments es van realitzar en vehicle privat. Destaca la mobilitat amb la comarca de l'Alt Penedès per tenir una proporció del 96% en transport privat i el Maresme amb un 94%. Tot i ser comarques limítrofes les connexions amb el Baix Llobregat van registrar un 93% de desplaçament en transport privat, un 81% amb el Bages i el Vallès Oriental. Finalment, també presenta un valor elevat la mobilitat amb la comarca de l'Anoia (81%).

Els desplaçaments amb major pes en transport públic són tots aquells entre una comarca del SIMMB i el Barcelonès. Aquesta relació entre el Vallès Occidental i la comarca de la capital catalana representa el 38,3% dels desplaçaments entre les dues, la tercera xifra més elevada, per darrere del Garraf (61,6%) i Osona (42,6). Entre el Vallès Occidental i el Vallès Oriental la mobilitat en vehicles públics se situa en el 10,2%, per sobre dels del Baix Llobregat (5,2%).

Si analitzem quins modes de desplaçaments es van emprar durant els dies feiners de 2022 segons segments de la població, observem que les dones es van desplaçar més a peu, bici, cadira de rodes o altres mètodes de mobilitat activa (52,8%), mentre que en el cas dels homes va ser en vehicle privat (48,3%). Quant als grups d'edat, destaca el 20,8% de la població menor de 30 anys que va utilitzar el transport públic, aproximadament 10 punts per sobre de la resta de franges. Les persones de 65 anys i més van registrar un 66% de desplaçaments en mobilitat activa.

En el cas del lloc de naixement destaca el 18,4% de persones nascudes fora d'Espanya que van fer servir vehicles públics en dia feiner, molt per sobre de les persones nascudes Catalunya (9,4%) i la resta de l'Estat (8,2%). També, es mostren diferències en funció del nivell de formació finalitzat, el grup amb estudis superiors és el que varia més respecte de la resta, atès que gairebé la meitat dels desplaçaments els van fer en transport privat (48,1%), en contra de la resta de nivells de formació on la mobilitat activa és la protagonista. Finalment, destacar que el pes del transport públic en el grup de població sense estudis arriba al 23,5%, al voltant de 10 punts superior a la resta.